

Załącznik nr 1 do uchwały nr 71 Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021 – 2027 z dnia 24 kwietnia 2024 roku

Roczny Plan Działania na rok: 2024

Tytuł lub zakres projektu:

Wsparcie polityki i praktyki edukacyjnej na rzecz integracji uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji

Wersja fiszki: 1

Informacje o instytucji opracowującej fiszkę

Instytucja: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Dane kontaktowe osoby do kontaktów roboczych: Rafał Lawenda, rafal.lawenda@men.gov.pl, tel.: 22 34 74 374

Fiszka projektu wybranego w sposób niekonkurencyjny

Podstawowe informacje o projekcie

Numer i nazwa Priorytetu: 1 - Umiejętności

Numer i nazwa działania FERS: 01.04. Rozwój systemu edukacji

Cel szczegółowy, w ramach którego projekt będzie realizowany

ESO4.5. Poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego.

Typ projektu FERS: Badanie rozwiązań i praktyk w systemie oświaty dotyczących kształcenia dzieci przybywających z zagranicy

Podmiot, który będzie wnioskodawcą: Instytut Badań Edukacyjnych

Cel i opis projektu (w tym uzasadnienie realizacji i planowana trwałość)

Głównym celem projektu jest wsparcie polityki i praktyki edukacyjnej w zakresie integracji edukacyjnej: odpowiadania przez polski system edukacji, szkoły i nauczycieli na indywidualne potrzeby uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji (ze szczególnym uwzględnieniem uczniów i uczennic z Ukrainy). Projekt ma prowadzić do usystematyzowania danych i wiedzy dotyczących dobrych praktyk edukacyjnych oraz działań z zakresu zarządzania oświatą sprzyjających integracji uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji (w tym uczniów i uczennic z Ukrainy) w przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Jednocześnie, celem projektu jest ewaluacja i wsparcie wprowadzanych od września 2024 r. (a więc przed planowanym rozpoczęciem projektu) oraz wybranych (wspólnie z interesariuszami) rozwiązań prawno-instytucjonalnych związanych z integracją edukacyjną uczniów i uczennic z doświadczeniem migracyjnym, w tym wypracowanie ewentualnych korekt w aktach prawnych lub wsparcia dla wdrażanych rozwiązań.

W kontekście rosnącej liczby osób, w tym dzieci i młodzieży, z doświadczeniem migracji, w Polsce istnieje potrzeba wsparcia legislacyjnego i pedagogicznego procesu integracji edukacyjnej uczniów i uczennic w systemie edukacji, oraz stworzenia możliwości elastycznego reagowania przez system edukacji na ewentualny napływ nowych grup migranckich. W wyniku konfliktu zbrojnego i napływu osób uchodźczych z Ukrainy, Polska zmodyfikowała istniejące i wprowadziła nowe rozwiązania instytucjonalne ułatwiające integrację uczniów i uczennic w systemie

oświatowym. Organy prowadzące, dyrektorzy i nauczyciele nabyli od tego czasu doświadczenia i wypracowali różne schematy postępowania. Obecnie dyskutowane są nowe rozwiązania sprzyjające dostosowaniu, na różnych poziomach, polskiego systemu do potrzeb społeczeństwa wielokulturowego i rosnącej obecności dzieci i młodzieży z doświadczeniem migracji. Projekt, którego rozpoczęcie jest planowane na październik 2024 r., pomoże wspierać ewaluację i wdrożenie tych rozwiązań – które obecnie są dyskutowane, ale których ostateczny kształt nie jest jeszcze znany.

Projekt zakłada trwałość rezultatów poprzez zebranie, wypracowanie i upowszechnienie rozwiązań i rekomendacji. Efekty projektu mają być wykorzystywane do dalszego wsparcia kształcenia (nauczania i uczenia się), integracji uczennic i uczniów z doświadczeniem migracji (w szczególności ukraińskich) i wsparcia wdrażanych zmian. W ramach projektu wypracowane mogą zostać ewentualne propozycje zmian prawnych.

Uzasadnienie wyboru projektu w sposób niekonkurencyjny oraz wyboru podmiotu, który będzie wnioskodawcą

Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz. U. z 2020 r. poz. 818, z późn. zm.) przewiduje możliwość wyboru projektów w sposób niekonkurencyjny, jeżeli projekty te m.in. mają strategiczne znaczenie dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju (...) (art. 44 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy).

Przedmiotowy projekt spełnia ten warunek. Wskazanie wnioskodawcy i projektu do wyboru w sposób niekonkurencyjny jest zasadne w świetle ustawodawstwa krajowego oraz znaczenia projektu dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. Projekt ma duże znaczenie strategiczne – jest elementem działań MEN w kluczowym dla polityki i praktyki edukacyjnej obszarze.

Zwiększające się uczestnictwo uczniów i uczennic cudzoziemskich w polskim systemie edukacji, w tym głównie uczniów i uczennic z Ukrainy, wymaga znaczących dostosowań funkcjonowania systemu edukacji na różnych poziomach: od polityki edukacyjnej na poziomie kraju po praktykę nauczania w szkołach. Wyzwanie to nie jest wyłącznie krótkookresowe – uczniowie i uczennice z doświadczeniem migracji oraz pochodzący z innych krajów i kultur będą stanowić rosnący odsetek uczniów w polskich szkołach. Efektywne wsparcie tych uczniów i uczennic jest jednym z najważniejszych wyzwań systemu edukacji, potencjalnie oddziałującym długookresowo także na rynek pracy i spójność społeczną. Wyzwanie to zostało już częściowo uwzględnione w rozwiązaniach prawnych, ale wymaga dalszych modyfikacji. Z racji krótkiego upływu czasu od początku rosyjskiej inwazji na Ukrainę, kwestia ta nie jest odzwierciedlona w dokumentach strategicznych, ale z pewnością będzie ważnym obszarem zmian w średnio- i długookresowych dokumentach o takim charakterze.

Projekt został przewidziany do realizacji przez Instytut Badań Edukacyjnych (IBE) z uwagi na potencjał i wieloletnie doświadczenie IBE w prowadzeniu działalności badawczo-wdrożeniowej w obszarze edukacji. Naukowo-metodyczny charakter i zakres przedsięwzięcia wymaga zaangażowania podmiotu łączącego doświadczenia naukowo-badawcze z doświadczeniem wdrażania wyników badań do praktyki edukacyjnej, doświadczeniem w zakresie wypracowywania i wdrażania rozwiązań systemowych, a zarazem podmiotu mającego ugruntowaną pozycję i doświadczenie we współpracy krajowej i zagranicznej. IBE, zgodnie ze statutem i zadaniami ustawowymi, prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe w obszarze edukacji, przystosowuje ich wyniki do potrzeb praktyki, a także zajmuje się wdrażaniem wyników badań i prac rozwojowych. IBE wielokrotnie sprawdził się w roli inicjatora, lidera oraz partnera przy różnorodnych projektach dotyczących edukacji, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. W latach 2017-2021 IBE realizowało projekt „Sirius 2.0”, współfinansowany przez Komisję Europejską. Celem tego projektu było wsparcie polityk

edukacyjnych w zakresie kształcenia migrantów w krajach Unii Europejskiej. Projekt skupiał się na analizie danych i badań, wymianie wiedzy i doświadczeń oraz na współpracy kilkunastu europejskich instytucji zajmujących się edukacją migrantów. W latach 2018-2023 IBE w partnerstwie z Uniwersytetem SWPS realizował w ramach PO WER projekt pn. „Opracowanie i upowszechnienie narzędzi diagnostycznych do oceny zdolności poznawczych dzieci i młodzieży”. W ramach projektu przygotowano narzędzia do diagnozy funkcjonalnej uczniów i uczennic ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), w tym uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji wraz z towarzyszącym im pakietem materiałów postdiagnostycznych. W latach 2023-2025 w IBE prowadzony jest (we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej i UNICEF) projekt „Szkolenia nauczycieli specjalistów w zakresie udzielania adekwatnego do potrzeb wsparcia uczniom, rodzicom i nauczycielom z uwzględnieniem zróżnicowania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży (Szkoła dostępna dla wszystkich UNICEF - ASA)”. W latach 2023-2029 w IBE realizowany jest w ramach programu FERS projekt pn. „Wspieranie dostępności edukacji dla dzieci i młodzieży”, którego celem jest wypracowanie i zwalidowanie rozwiązań metodycznych i organizacyjnych wspierających dostępność edukacji dla dzieci i młodzieży oraz rozwijanie kompetencji kadr systemu oświaty w obszarze pracy z dziećmi oraz uczniami i uczennicami z uwzględnieniem zróżnicowania ich potrzeb edukacyjnych i rozwojowych.

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie, ze wskazaniem (o ile dotyczy): grup docelowych, planowanych terminów realizacji zadań oraz szacunkowych kosztów ich realizacji (w tym jako % budżetu projektu (kosztów bezpośrednich))

Proponowany projekt obejmuje realizację jednego zadania, w ramach którego zostaną zrealizowane następujące główne działania:

1. Diagnoza i badania.

Przegląd i konsolidacja danych i wiedzy o sytuacji uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji w polskich szkołach (ze szczególnym uwzględnieniem uczniów i uczennic z Ukrainy), w tym:

- pogłębiona analiza mikro-danych z systemu informacji oświatowej (SIO) na poziomie szkół i w przekrojach terytorialnych, w tym w podziale na województwa – tam, gdzie jest to możliwe powiązanie zagregowanych danych z innymi źródłami danych (np. ZUS, Empatia itp.);
- analizy danych dotyczące dynamiki zmian obecności uczniów i uczennic w systemie edukacji, przepływów do i z systemu oświaty i wychowania oraz ścieżek edukacyjnych uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji, w tym z Ukrainy;
- przegląd badań realizowanych w latach 2023-2024 dotyczących skuteczności polityki i praktyki edukacyjnej oraz procesów włączania uczniów i uczennic cudzoziemskich do polskiego systemu edukacji, w tym wyników projektu finansowanego w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego „Development of a framework for long term, sustainable development, for the integration of migrants and refugees children and caregivers through the education system” (o ile będą dostępne);
- przegląd dokumentów strategicznych, np. Strategia Migracji.

Pozwoli to uwzględnić szeroki zakres problematyki, w tym na przykład relacje między uczniami i uczennicami z doświadczeniem migracyjnym i ich polskimi rówieśnikami, oraz perspektywy poszczególnych aktorów, takich jak uczniowie i uczennice, rodzice, nauczyciele, dyrektorzy szkół i organy prowadzące. Przeprowadzona diagnoza jest konieczna dla zrozumienia obecnych wyzwań i potrzeb uczennic i uczniów oraz identyfikacji obszarów wymagających wsparcia. Działanie wykorzysta istniejące raporty, opracowania, dane ilościowe oraz wyniki badań jakościowych. Działanie

zakłada podejście partycypacyjne, które do dyskusji nad danymi i badaniami angażuje różnorodne perspektywy interesariuszy. Obecnie badania dotyczące problemu są prowadzone przez różne organizacje i są rozproszone, dane gromadzone w SIO i innych systemach nie są wykorzystywane wystarczająco w polityce edukacyjnej.

Produkty: raport (1) - synteza wyników badań i analiz, umożliwiający lepsze zrozumienie konkretnych wyzwań związanych z edukacją uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji, w tym uwzględniających różnice regionalne oraz kraj pochodzenia ucznia lub uczennicy.

2. Ewaluacja i wsparcie rozwiązań prawno-instytucjonalnych.

Przeprowadzenie ewaluacji nowo wprowadzonych (od września 2024 r.) oraz zidentyfikowanych wspólnie z interesariuszami wybranych rozwiązań prawno-instytucjonalnych w zakresie poprawy dostępu do edukacji i wsparcia procesu integracji uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji, w tym w szczególności uczniów i uczennic z Ukrainy.

Zadanie to obejmuje analizę logiki interwencji oraz skuteczności i użyteczności wprowadzonych zmian prawnych, problemów w ich wdrażaniu oraz ich wpływu na polski system edukacyjny, w kontekście zapewnienia równego dostępu do edukacji i konieczności stopniowego zapewniania standaryzacji wsparcia. Z uwagi na dynamicznie zmieniające się środowisko migracyjne, w tym np. szybko przyrastającą liczbę dzieci i młodzieży przybywających do Polski z Białorusi, zadanie będzie realizowane z uwzględnieniem potrzeby adaptacji do nowych warunków i wyzwań, które mogą pojawić się w trakcie trwania projektu.

Wykorzystywane będą różnorodne źródła danych, w tym badania jakościowe z interesariuszami oraz bezpośrednimi beneficjentami zmian. Na podstawie zebranych danych i przeprowadzonych analiz zostanie opracowany szczegółowy raport, w którym znajdą się wnioski dotyczące efektywności, problemów i możliwości związanych z badanymi regulacjami prawnymi wraz z propozycją ewentualnych korekt obowiązującego prawa,

wytycznych dla regionów (w zakresie projektów EFS+), organów prowadzących i dyrektorów szkół, oraz rekomendacje.

Produkty: raport podsumowujący wyniki ewaluacji (1) oraz wynikające z nich rekomendacje (1)

3. Rekomendacje i zalecenia wypracowane w działaniach sieciujących i wzmacniające współpracę interesariuszy.

To działanie skupia się na opracowaniu i zaktualizowaniu zaleceń dla poprawy integracji edukacyjnej, wzmacniania polityki edukacyjnej na szczeblu krajowym, regionalnym i szkoły oraz wzmacniania umiejętności nauczycieli oraz nauczycielek i dyrektorów oraz dyrektorek w pracy w środowisku zróżnicowanym kulturowo. Prowadzone prace będą bazować na wynikach przedstawionych powyżej działań, ale zostaną rozbudowane o nowe elementy wynikające z prac warsztatowych dotyczących wzmocnienia integracji edukacyjnej na różnych poziomach: od krajowego, poprzez regionalny i lokalny, do poziomu szkoły i nauczycieli.

W ramach działania przeprowadzonych zostanie 10 warsztatów, 6 webinarów oraz konferencja podsumowująca. Warsztaty stanowią istotny element projektu i są szczególnie ważne dla zapewnienia partycypacyjnego charakteru całego procesu i zaangażowania różnych interesariuszy (m.in. decydentów z poziomu krajowego i regionalnego, organizacji pozarządowych i związków zawodowych działających w oświacie, przedstawicieli Komisji Europejskiej, a także uczniów i uczennic, ich rodziców oraz opiekunów - przybywających z zagranicy, w tym z Ukrainy). Podczas tych spotkań zostaną opracowane rekomendacje i zalecenia. Uczestnicy i uczestniczki będą również mieli okazję do omówienia najlepszych praktyk na poziomie zarówno polityki samorządowej, jak i funkcjonowania szkół. Warsztaty posłużą też upowszechnieniu wśród dyrektorów szkół, nauczycieli, placówek doskonalenia nauczycieli, organów prowadzących wypracowanych w projekcie rekomendacji i zaleceń dla praktyki edukacyjnej, co wesprze trwałość i efektywność wdrażanych

działań. Projekt otworzy webinarium, którego celem będzie popularyzacja projektu - zebranie interesariuszy zainteresowanych i mających doświadczenia w obszarze projektu. Ważnym elementem upowszechniania wypracowanych w projekcie rekomendacji i zaleceń będzie konferencja podsumowująca wypracowane w ramach projektu wnioski, zalecenia i rekomendacje. W celu zapewnienia możliwie szerokiego grona interesariuszy z różnych części Polski oraz ew. osób z zagranicy, wydarzenia w projekcie będą miały przede wszystkim charakter wydarzeń organizowanych online.

Przewidywane koszty warsztatów, webinarów i konferencji - 125 000,00 zł.

Produkty: warsztaty (10), webinary (6), konferencja podsumowująca (1) oraz rekomendacje (1) wypracowane podczas warsztatów przedyskutowane na konferencji podsumowującej.

Grupy docelowe projektu to m.in. Ministerstwo Edukacji Narodowej, jednostki systemu oświaty, kadra JST, organizacje pozarządowe, podmioty świadczące usługi edukacyjne, pracownicy i pracowniczki systemu oświaty, związki zawodowe działające w oświacie, rodzice lub opiekunowie, uczniowie i uczennice.

Planowany termin realizacji zadania: 01.10.2024 - 30.09.2025

Wartość kosztów bezpośrednich: 800 000,00 zł

Zadanie 2 – Koszty pośrednie: 25% kosztów bezpośrednich (zgodnie z Wytycznymi dot. kwalifikowalności wydatków)

Planowany termin realizacji zadania 2: 01.10.2024 - 30.09.2025

Koszty pośrednie obejmą szeroko rozumiane wydatki o charakterze organizacyjno-administracyjnym, w tym w szczególności: koszty koordynatora projektu i personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie i działania administracyjne (w tym obsługa finansowa, księgowość,

kadrowa, administracyjna, sekretariat, obsługa prawna, zarządu), koszty utrzymania powierzchni biurowych, opłaty za media, sprzątanie powierzchni i wywóz odpadów, koszty usług pocztowych, internetowych, materiałów biurowych i powielania dokumentów.

Czy projekt będzie realizowany w partnerstwie?

Nie

Czy projekt będzie projektem grantowym?

Nie

Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie:

2. kwartał 2024

Przewidywany okres realizacji projektu

01.10.2024 - 30.09.2025

Szacowany budżet projektu

Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata i ogółem (PLN):

- w roku 2024: 210 000,00

- w roku 2025: 790 000,00

ogółem: 1 000 000,00

Wymagany wkład własny beneficjenta (PLN): Nie

Szacowany wkład UE (PLN): 825 200,00

Cross-financing

Nie

Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami

Wskaźniki rezultatu

1. Liczba przedstawicieli kadr systemu oświaty, którzy podnieśli kompetencje

Wartość docelowa dla projektu: 60

Wskaźniki produktu

1. Liczba przygotowanych raportów z analiz i ewaluacji

Wartość docelowa dla projektu: 2

2. Liczba przygotowanych zestawów rekomendacji

Wartość docelowa dla projektu: 2

3. Liczba przeprowadzonych warsztatów, webinarów i konferencji

Wartość docelowa dla projektu: 17

Szczegółowe kryteria wyboru projektu

Kryteria dostępu

nie dotyczy

Podpis osoby upoważnionej do podejmowania decyzji w zakresie Roczego Planu Działania

Miejscowość, data: Warszawa, 10 maja 2024 roku

Podpis osoby upoważnionej: Joanna Mucha, Sekretarz Stanu, Ministerstwo Edukacji Narodowej

Data zatwierdzenia fiszki w ramach Roczego Planu Działania: 14 maja 2024